

azken portuko tabernan • jon martin

NORTASUN AGIRIA

Andoni Tolosa Goikoetxea naiz eta 1963ko azaroaren 26an jaio nintzen Donostian. Gaur egun, Hernanin bizi naiz eta euskara irakasten dihardut. Garai batean irrati esatari izana naiz eta Morau bezala ezagunagoa naiz musika munduan.

Andoni Tolosa jertse morez beztitua etorri zen elkarriketara, nola ez! Irrati esatari izan zelako-edo isiltasunak urduritzen duten pertsona horietako bat da; kantu berri baterako nonorri beha ez badago, noski.

■ **Nola uztartzen dira irakaskuntza eta musika?**

Ahal bezala. Konturatu naiz irakasle bokazioz ere banaizela. Irakasle eta kantautoreen artean badago figura bat, predikadorearena, eta agian nik halako zerbaitetan kokatu beharko nuke. Badut alde pedagogiko bat eta alde ludiko bat.

■ **Nolakoak izan ziren bakarlari gisa zure hasapenak?**

Euskal Herrian gertatu ohi den moduan ezagun batzuen tabernan jotzen ha-

si nintzen, gero poliki-poliki nire herri inguruan aukerak ateratzen hasi zitzaizkidan, eta eskualdean gero, ... Maketak egin eta diskorako aukera sortu zitzaidan. Urteetako prozesua izaten da eta pazientzia behar da, hasierak nahiko gorrak baitira. Orain, duela hamar urte baino gehiago egindakoa entzuten dudanean konturatzen naiz nahiko lotsa gutxi neukala horrela hasteko.

■ **Eta zergatik kantautore?**

Kantu batzuk nituen eta horiek kalera-
tu beharra neukan. Idazten baduzu, idaz-
ten duzuna lagunari erakusten diozu; mar-
razten baduzu, berdin. Sormen artistiko-
an badago erakutsi behar bat eta kantue-
kin ere berdin gertatzen da. Niretzat gar-
rantzitsuena kontatzeko zerbait
edukitzea da. Brometan esaten dut liga-
tzeko hasi nintzela, baina ez da egia. Ez
du funtzionatzen; esan liteke kantautore-
ek ez dugula batere ligatzen. Agian poe-
tek ligatuko dute...

■ **Bakarlari gisa ez ezik taldean ere jarduten duzu, ezta?**

Bai. Diskoa grabatu nuenetik taldeekin

hasi nintzen. Formatu ezberdinak dira, eta lekuaren eta aurrekontuaren arabera aukeratzen da normalean bata ala bes-
tea. Badaude bakarrik etortzeko eska-
tzen didatenak ere, batzuek nahiago bai-
tute intimismoa. Bakarrik jotzearen alde
onena da ez diozula inori ezer esan beha-
rrik. Horrelakoetan ohitura handia dut
kantu eta kantu artean asko hitz egiteko.
Horrela jendea zureganatzea lortzen du-
zu, baina taldean jotzean ezin duzu hori
egin. Taldean jotzean soinua askoz in-
dartsuagoa ateratzen da, kantu biribila-
goak ateratzen dira, eta zerbaiten parte
sentitzen zara. Gaur egun, ahal badut,
nahiago dut taldearekin jo.

■ **Zer ikasten da taula gainean?**

Ikasi dudak gauzarik interesgarriene-
tarikoa neure buruan sinetsi beharra dau-
kadala da. Taulara igotzen zarenetik ezin
zara kikildu. Tabernetakoa oso ingurugi-
ro gogorra da kantautoreentzat; baina
berotasuna lortuz gero oso esker onekoa.
Jendea zeureganatzen saiatu behar du-
zu, baina zure sinesmenetik. Ezin zara
jendearen gustuetara moldatu. Jendea
zurera ekarri behar duzu beste
trikimailu batzuekin: nire ka-
suan, txiste bat kontatu behar
badut kontatzen dut... Nire ner-

bat-batean

- **Zure abesti bat?** Blanca.
- **Abesti bat?** *Now and then*, Sandy Denny-rena.
- **Bakarlari bat?** Billy Bragg.
- **Parrandarako leku bat?** Hernani.
- **Eta edateko?** Rona.
- **Bertute bat?** Pertsona irekia naiz.
- **Akats bat?** Irekiegia batzuetan.
- **Desio bat?** Euskal Nortasun Agiri Ofiziala izatea.
- **Damu bat?** Gutxi bidaiatu izana.
- **Nori egingo zenioke elkarriketa hau?** Garzoni.

Andoni Tolosa

<<Morau>>

▲ Juan Carlos Ruiz / argazki press

«Edozer gauza da kantagarria»

bioak lasaitzeko modua hitz egitea da, eta jendeak estimatzen du. Gertatu izan zait kantatzen ari nintzenean jende guztia marmarka entzutea, eta kantatzen amaitzen nuenean txalo jo eta isiltzea zer esaten nuen entzuteko.

■ **Zerk inspiratzen zaitu?**

Irakurtzen dudanak, sentitzen dudanak... Gehienbat jendea ikustea gustatzen zait, autobusean goizean lanera no-
anean, edo trenean, Donostian pasea-
tzen nabilenean... Irudimen handia dau-
kat eta jendea ikusi eta istorio bat irudika-
tzen dut.

■ **Zeri buruz kantatzea duzu atsegin?**

Edozeri buruz. Edozer gauza da kanta-
garria. Ez dut uste taburik izan behar de-
nik. Nire kantuek ia beti daukate istoria-
ren bat atzetik. Ez da itsutu behar poesia
eta kantuen arteko loturarekin; garran-
tzitsuagoa da istorioa egitura baino. Ba-
karlari batek ez du zertan errebindikati-
boa izan, errebindikatibo baino gehiago
zirikatzaile izan behar du. Zirikatzailea
izatea, Euskal Herrian, interesgarriagoa
da beste jarrera batzuk baino.

■ **Zer lortu nahi dute zure letrek?**

Hasi nintzenean jendeari pentsarazi
egin nahi nion, baina ... Orain neure bu-
ruea espresatzearekin aski dut. Inork esa-
ten badit «hire letra interesgarria iruditu
zaidak» edo «ari haiz berriro ere adarra
jotzen» nahikoa da niretzat. Kantu bat se-
gundo bateko sentsazioa da, ez da nobela
bat, ez da teoria politikoko txosten bat.
Memento batean taberna batean entzu-
ten duzun zerbait da, eta belarritik sartu
ahala joan egiten dena.

zirika

sustrai kolina

Zergatik ditu 31 egun martxoak?

Hori da azken egunotan etengabe buruan darabil-
kidan galdera. Tartetxo honetan hilabetearen behin
idazteko konpromezua hartu nuenean hitzeman
nion neure buruari ez nuela politikaz hitz egingo,
baina ez, ezin izan diot amorrazioari eutsi.

Joan den igandean ikusi dudanak min eman dit.
Izan ere, batzuk espezialistak gara geure zauriei
gatza botatzen. Bi Donibane egonagatik Iparral-
dean, ez dut uste bi Aberri Eguna egitea zenik ego-
kiena. Ez dakit zeinen egia den egiazkoa, are
gehiago, ez zait inporta. Nazkatu naiz. Batasuna-
ren eta ABren arteko konponezinekin. Nazkatu naiz

ezker abertzaleko partaidea izateko baimena ema-
ten diguten militante soldatadunekin. Nazkatu naiz
zentzurik ez duten betiko lagunaren arteko begirada
pozoitsuez. Nazkatu naiz pastelik ez dagoenean bix-
kotxa nola zatitu pentsatzen dihartutenekin. Nazka-
tu.

Eta bitartean ez dugu nabaritzen Unai Romanoren
sufrikarioak ez duela albistegietako aurrerapenetan
agertzeko balio. Ez gara ohartzen presoek, haien se-
nide eta lagunentzat izan ezik, izena galtzen dutela
epailearen aitzinetik pasatu bezain pronto. Ez gara
konturatzen minak ez digula jada minik ematen. Ez

gara jabetzen Madril eta Paris zoriontsuak direla, gu-
ri so, guri esker. Txitean-pitean, gurean diraugu,
itsututa, ETBk prestaturiko *Bexamela* jaten.

Sarritan esan izan diot neure buruari askoz zo-
riontsuago izango nintzatekeela nire klasekideak be-
zain frantsesa banintz. Baina ez, ez dut haiek bezala-
koa izan nahi. Nire herria futbol selekzio bat baino
zerbait gehiago izatea nahi dut. *Nazkatu-k* eta *aska-
tu-k* errimatzen dutela sinetsi nahi dut, martxoak zer-
gatik dituen 31 egun galdetzen dudak artean. Erri-
mak errima, galderari erantzuteko denbora anitz ge-
ratzen zaidalakoa nago.